

Handläggare
Linda Lindblom
Telefon: 08-50822310

Till
Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd
2024-09-26

Reviderade riktlinjer för handläggning av ärenden gällande ensamkommande barn och unga

Yttrande till kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Nuvarande riktlinjer för handläggning av ärenden gällande ensamkommande barn och ungdomar är tolv år gamla och behöver aktualiseras så att de överensstämmer med aktuellt regelverk. Syftet med riktlinjerna är att säkerställa rättssäkerhet och likabehandling i staden när det gäller utredning, bedömning och tillgång till de insatser som erbjuds från socialtjänstens sida. Ett mål med riktlinjerna är att de ska erbjuda ett tydligt och konkret stöd i det dagliga arbetet med målgruppen men ändå innehålla viss grundläggande information. Förslaget till nya riktlinjer innehåller tydligare hänvisningar till föreskrifter, allmänna råd och handböcker för att vägleda till fördjupad information.

En ny socialtjänstlag kommer att träda i kraft i juli 2025. Förvaltningen bedömer inte att den nya lagen kommer påverka handlägningsprocessen gällande målgruppen ensamkommande barn och unga. Däremot kommer lagparagrafer att ändras och kapitel få nya beteckningar, vilket medför justeringar i förslaget under 2025. Förvaltningen bedömer att riktlinjerna och handlägningsprocessen är tydlig och lätt att följa men att en del synpunkter finns och bör tas i beaktande.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltning
Avdelningen för individ och familjeomsorg

Telefonvägen 30, plan 9
Box 490
129 04 Hägersten
Växel 08-508 22 000
Fax 08-508 220 99
hagersten-alsvjo@stockholm.se
start.stockholm

Bakgrund

Nuvarande riktlinjer gällande ensamkommande barn och ungdomar är från 2012. Nya föreskrifter och ny lagstiftning har sedan dess tillkommit i flera delar inom individ- och familjeomsorgens barn och ungdomsarbete och Socialstyrelsen har sedan dess gett ut nya

vägledning och handläggningsstöd som påverkar arbetet. Därför finns behov att uppdatera Stockholms stads riktlinjer för handläggning av ärenden gällande ensamkommande barn och unga så att de överensstämmer med det aktuellt regelverk.

Riktlinjerna ska ge stöd och vägledning i arbetet samt bidra till en likställd handläggning för målgruppen. I riktlinjerna beskrivs det som specifikt rör ensamkommande barn och unga och utgör komplement till andra riktlinjer i Stockholms stad.

Grunden för det kommunala mottagandet av ensamkommande barn utgår från normaliseringsprincipen, vilket innebär att alla barn som vistas i Sverige så långt möjligt ska omfattas av samma sociala omvårdnadssystem. Ensamkommande barn omfattas av samma regelverk när det gäller skydd och stöd som andra minderåriga. Samtidigt behöver socialtjänsten ta hänsyn till den specifika situation som ensamkommande barn befinner sig i, och ha ett regelverk som specifikt fokuserar på ensamkommande barns villkor. Socialförvaltningen har därför reviderat riktlinjerna i samarbete med stadsledningskontorets social- och skoljuridiska enhet och chefer inom verksamhetsområdet har fått inkomma med synpunkter.

Ärendet

Förslaget till nya riktlinjer har uppdaterats i enlighet med de nya regelverken och rekommendationerna.

Syftet med riktlinjerna är att säkerställa likabehandling i staden samt ge stöd i det praktiska arbetet med att tolka lagstiftning och regelverk. För att förenkla för läsaren har riktlinjernas struktur setts över och i förslaget finns också tydligare hänvisningar till bland annat Socialstyrelsens föreskrifter, allmänna råd och handböcker i syfte att göra det lättare att hitta fördjupad information.

Följande grupper av ensamkommande barn och unga inkluderas i dessa riktlinjer:

- asylsökande
- barn och unga som varit asylsökande och fått tillfälligt eller permanent uppehållstillstånd
- kvotflyktingar
- massflyktingar
- papperslösa
- EU/EES- medborgare utan uppehållsrätt eller uppehållstillstånd.

av där texterna har uppdaterats och nya avsnitt har lagts till för att göra dokumentet mer användarvänligt. Riktlinjer beskrivs främst det som specifikt rör ensamkommande barn och unga och är ett komplement till andra riktlinjer i Stockholms stad gällande barn och unga. Därför har text som rör generell barn- och ungdomshandläggning tagits bort ur detta förslag till reviderade riktlinjer och istället framgår tydliga läshänvisningar i de olika kapitlen.

Ärendets beredning

Ärenden har betetts inom avdelningen för individ- och familjeomsorg. Ärendet behandlas i samverkansgrupp den 10 september.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen bedömer att riktlinjerna och handlägningsprocessen är tydlig och lätt att följa. Nedan listas förvaltningens synpunkter:

- Det saknas en kort förklaring av begreppen: asylsökande, uppehållsrätt, uppehållstillstånd samt hemvist.
- Det behövs förtydligande kring att barn till ensamkommande också behöver vända sig till Migrationsverket för att söka asyl/uppehållstillstånd.
- Riktlinjerna kan förtydligas att ensamkommande endast kan erhålla ersättning från migrationsverket (LMA) eller ersättning från socialtjänsten (omkostnad vid placering).
- Det behövs ett förtydligande kring skillnaden mellan den hälsoundersökning som sker via Migrationsverket och den hälsoundersökning socialtjänsten begär att regionen ska utföra vid placering, samt att socialtjänsten tar ställning till om Migrationsverkets hälsoundersökning är tillräckligt omfattande.
- Det bör förtydligas att papperslösa ensamkommande barn har rätt att gå i skolan trots att folkbokföringen är oklar, liksom att om det ensamkommande barnet erhåller svenskt medborgarskap så har barnet inte rätt att ansöka om familjeåterförening eftersom barnet inte räknas som ensamkommande barn.

Vad gäller de två kapitel som rör god man och särskilt förordnad vårdnadshavare man (4.3 och 7.4) är det en fördel om de samlas under samma kapitel.

En synpunkt som förvaltningen har är att ensamkommande barn med kvotstatus bör erhålla en god man i avvaktan på att beslut om att SFV tas i domstol. De har permanent uppehållstillstånd (PUT) och har därför inte rätt till god man och det blir ett stort

glapp då ingen företräder det ensamkommande barnet som saknar ID-handlingar.

Vid utredning avseende behov av SFV önskar förvaltningen ett tillägg till att registerutdrag inhämtas från Kronofogdemyndigheten samt att det behöver tydliggöras vilket personbevis som ska inhämtas (avser avsnitt 7.4.2).

Gällande handlägningsprocessen har förvaltningen följande synpunkter:

- Under ”aktivitet” sid. 53: När socialsekreteraren träffar barnet skall information även ges om rollen god man/SFV.
- Under ”aktivitet” sid. 54: När den anvisade kommunen har barnet placerat i en annan kommun skall en blankett skickas till kommunen där barnet bor för information om att barnet bor där.
- Under ”aktivitet” sid.54: Migrationsverket behöver information från socialtjänsten en månad innan ungdomen fyller 18 år när bedömningen gjorts att barnet ska vara fortsatt placerad.

Jämställdhetsanalys

I gruppen ensamkommande barn och unga, finns en överrepresentation av pojkar eftersom fler pojkar som kommer till Sverige som skyddssökande utan vårdnadshavare. I riktlinjerna finns ett kapitel om ensamkommande barn och ungas särskilda utsatthet och förvaltningen tycker det är bra att kapitlet har delats upp i fler underrubriker som människohandel, hedersrelaterat våld och förtryck och barn som försvinner eftersom det kan se olika ut för flickor och pojkar. Förslaget till nya riktlinjer bedöms inte ha någon avsevärd påverkan på förhållandet mellan kön eller jämställdhet.

Barnkonsekvensanalys

Förvaltningen gör bedömningen är att förslaget till revideringar inte påverkar barn negativt och då med fokus på de barn som har behov av socialtjänstens stöd med anledning av att de inte har vårdnadshavare i landet. Förvaltningens bedömning är individuell prövning av barnets bästa genomförs i varje enskilt ärende där föreslagna riktlinjer tillämpas. Den sammantagna bedömningen är därmed att ett beslut om att anta föreslagna riktlinjer är förenligt med barns bästa.

En ny socialtjänstlag kommer att träda i kraft i juli 2025. Förvaltningen bedömer inte att den nya lagen kommer påverka handlägningsprocessen gällande målgruppen ensamkommande barn och unga. Däremot kommer lagparagrafer att ändras och kapitel få nya beteckningar, vilket medför justeringar i förslaget under 2025.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förslaget till revidering av riktlinjer för handläggning av ärenden gällande ensamkommande barn och unga.

Lee Orberson
Stadsdelsdirektör
Hägersten-Älvsjö
stadsdelsförvaltning

Yvonne Kokkola
Avdelningschef
Hägersten-Älvsjö
stadsdelsförvaltning

Bilagor

Remissunderlag Riktlinjer för handläggning av ärenden gällande ensamkommande barn och unga

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lee Orberson, stadsdelsdirektör	2024-09-11
Yvonne Kokkola, avdelningschef	2024-09-10